

DRŽAVNI ZAVOD ZA ZAŠTITU OD ZRAČENJA

9

Na temelju članka 16. stavka 6. Zakona o zaštiti od ionizirajućih zračenja («Narodne novine» broj 27/99, 173/03) ravnatelj Državnog zavoda za zaštitu od zračenja donosi

PRAVILNIK

O ZDRAVSTVENIM UVJETIMA ZA RAD S IZVORIMA IONIZIRAJUĆIH ZRAČENJA TE MJERILIMA, SADRŽAJU, NAČINU I ROKOVIMA ČUVANJA PODATAKA O ZDRAVSTVENIM PREGLEDIMA OSOBA KOJE RADE S IZVORIMA IONIZIRAJUĆIH ZRAČENJA

Članak 1.

Ovim Pravilnikom utvrđuju se zdravstveni uvjeti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja te mjerila, sadržaj, način i rokovi čuvanja podataka o zdravstvenim pregledima osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.

Članak 2.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi, na osnovi nalaza i mišljenja povjerenstva, ovlašćuje zdravstvene ustanove koje u svom sastavu imaju djelatnost medicine rada i privatne ordinacije medicine rada za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.

Na osnovi nalaza i mišljenja povjerenstva, ministar zdravstva i socijalne skrbi može oduzeti ovlaštenje izdano za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.

Ovlaštenje iz stavka 1. ovog članka oduzet će se zdravstvenoj ustanovi koja u svom sastavu ima djelatnost medicine rada ili privatnoj ordinaciji medicine rada ako:

- se utvrdi da ne ispunjava propisane uvjete,
- ne izvršava svoje obveze propisane ovim Pravilnikom i posebnim propisima,
- se ne pridržava utvrđenih kriterija pri zdravstvenim pregledima i ocjeni zdravstvene sposobnosti.

Povjerenstvo iz stavka 1. ovoga članka ima tri člana koje imenuje ministar zdravstva i socijalne skrbi i to:

- jednog člana iz Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,
- jednog člana iz Hrvatskog zavoda za medicinu rada i
- jednog člana iz Državnog zavoda za zaštitu od zračenja.

Popis ovlaštenih zdravstvenih ustanova i privatnih ordinacija medicine rada iz stavka 1. ovoga članka objavljuje se u »Narodnim novinama«.

Članak 3.

Zdravstvene ustanove koje u svom sastavu imaju djelatnost medicine rada i privatne ordinacije medicine rada za dobivanje ovlaštenja za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja moraju, uz uvjete propisane posebnim zakonom, za početak rada i obavljanje djelatnosti, zaposliti ili sklopiti ugovor o obavljanju pregleda s doktorom medicine specijalistom oftalmologom i psihologom te imati ili ugovorom osigurati usluge laboratorija u kojem se radi analiza kromosomskih aberacija, a koji za tu djelatnost ima ovlaštenje ministra zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 4.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi, na osnovu nalaza i mišljenja povjerenstva, ovlašćuje laboratorije za obavljanje analize kromosomskih aberacija kod osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja.

Ministar zdravstva i socijalne skrbi, na osnovu nalaza i mišljenja povjerenstva, može oduzeti ovlaštenje laboratoriju za obavljanje analize kromosomskih aberacija ako se utvrdi da:

- laboratorij ne ispunjava propisane uvjete,
- ne izvršava svoje obveze,
- ne pridržava se utvrđenih kriterija pri izradi analiza.

Povjerenstvo iz stavka 1. ovog Pravilnika sastoji se od tri člana koje za svaki pojedinačni slučaj imenuje ministar zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 5.

Laboratorij u kojemu se provodi analiza kromosomskih aberacija mora raspolagati opremom za rad sa staničnim kulturama i svjetlosnim mikroskopom s imerzijom.

Članak 6.

Izvešće analize kromosomskih aberacija može potpisati: doktor medicine specijalist klinički citolog, osoba s akademskim stupnjem magistra ili doktora znanosti iz područja biologije stanice, a koji ima i posebnu stručnu izobrazbu o primjeni mjera zaštite od ionizirajućih zračenja, stečenu tijekom redovnog školovanja ili dopunskom izobrazbom u skladu s posebnim zakonom.

Članak 7.

S izvorima ionizirajućih zračenja mogu raditi, započeti obučavanje ili školovanje za rad s tim izvorima, osobe koje zadovoljavaju zdravstvene uvjete propisane ovim Pravilnikom.

Djelatnici koji rade s izvorima ionizirajućih zračenja, obučavaju se ili školuju za rad s tim izvorima su osobe koje rade u području nadzora.

Članak 8.

Područjem nadzora smatra se prostor oko izvora ionizirajućih zračenja unutar kojeg prisutne osobe mogu primiti efektivnu dozu u jednoj godini višu od 1 mSv.

Područje nadzora dijeli se na »područje posebnog nadzora« i »područje nadgledanja«.

»Područje posebnog nadzora« je područje nadzora unutar kojeg postoji mogućnost da će prisutne osobe primiti efektivnu dozu iznad 6 mSv u jednoj godini.

Članak 9.

Zdravstvene preglede osoba iz članka 7. ovoga Pravilnika obavlja i daje ocjenu zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja doktor medicine specijalist medicine rada, koji ima posebnu stručnu izobrazbu o primjeni mjera zaštite od ionizirajućih zračenja, stečenu tijekom redovnog školovanja ili dopunskom izobrazbom u skladu s posebnim zakonom.

Članak 10.

Zdravstveni pregledi iz članka 9. ovog Pravilnika su:

- prethodni zdravstveni pregled,
- redovni zdravstveni pregled,
- izvanredni zdravstveni pregled.

Članak 11.

Prethodni zdravstveni pregled obavlja se prije početka obuke ili školovanja za rad ili prije početka rada s izvorima ionizirajućih zračenja i u svim drugim zakonom određenim slučajevima.

Redovni zdravstveni pregled obavlja se svakih 12 mjeseci nakon prethodnog pregleda.

Izvanredni zdravstveni pregled obavlja se:

- kod djelatnika koji su primili dozu veću od doze propisane Zakonom o zaštiti od ionizirajućih zračenja,
- na osnovi prijedloga doktora medicine specijalista medicine rada koji provodi specifičnu zdravstvenu zaštitu ili izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite.

Članak 12.

Prethodni zdravstveni pregled obuhvaća:

- a) anamnestičke podatke: uzimanje anamneze (osobne i radne), podatke o sadašnjem stanju,
- b) opći klinički pregled i pretrage:
 - fizikalni pregled organa i organskih sustava (s posebnim osvrtom na status kože),
 - laboratorijske pretrage, SE, KKS, trombociti, GUK, urin sa sedimentom,
- c) ciljani oftalmološki pregled: biomikroskopski pregled leće,
- d) psihologijsku obradu:
 - utvrđivanje općih i posebnih (poglavito perceptivnih) kognitivnih sposobnosti ciljanim psihologijskim mjernim instrumentima (npr. PNT, TN, RSB, RPM i sl.),
 - procjenu osobina ličnosti s posebnim naglaskom na emocionalnu stabilnost i opću adaptiranost ciljanim psihodijagnostičkim sredstvima (npr. standardizirani psihologijski intervjui, EPQ, MMPI, Cornell indeks i sl.),
 - procjenu motivacije standardiziranim psihologijskim intervjuom,
- e) analizu kromosomskih aberacija, za djelatnike koji će raditi u »području posebnog nadzora«,
- f) dodatne pretrage i preglede prema indikaciji specijalista medicine rada s obrazloženjem.

Članak 13.

Redovni zdravstveni pregled obuhvaća:

- a) uzimanje novih anamnestičkih podataka,
- b) uvid u dozimetrijske podatke za ocjenjivano razdoblje,
- c) opći klinički pregled i pretrage kao kod prethodnog zdravstvenog pregleda,
- d) ciljani oftalmološki pregled prema indikaciji doktora medicine specijalista medicine rada,
- e) psihologijska obrada: prema indikaciji doktora medicine specijalista medicine rada,
- f) dodatne pretrage, analize i preglede prema indikaciji doktora medicine specijalista medicine rada s obrazloženjem.

Članak 14.

Opseg izvanrednoga zdravstvenog pregleda određuje doktor medicine specijalista medicine rada koji provodi specifičnu zdravstvenu zaštitu u ovisnosti o razlogu upućivanja na izvanredni zdravstveni pregled.

Članak 15.

Osoba koja radi s izvorima ionizirajućih zračenja mora ispunjavati opće i posebne uvjete zdravstvene sposobnosti za radno mjesto.

Posebni uvjeti zdravstvene sposobnosti za radno mjesto:

1. Vrijednosti hematoloških testova u prethodnom zdravstvenom pregledu, koje odstupaju do 5% normalnih vrijednosti laboratorija ne čine ispitanika nesposobnim za taj posao, nego zahtijevaju ponavljanje pretrage u roku od 30 dana ili prema indikaciji specijalista medicine rada.

2. Analiza kromosomskih aberacija

a) Učestalost i tip kromosomskih aberacija odstupa od kontrolnih vrijednosti za opću populaciju Republike Hrvatske ukoliko se u 200 pregledanih metafaza utvrdi:

- pet ili više acentričnih fragmenata,
- da je ukupan zbroj acentričnih fragmenata i dicentričnih kromosoma jednak ili veći od 5,
- dva ili više dicentričnih kromosoma,
- jedan prstenasti kromosom.

b) Učestalost i tip kromosomskih aberacija odgovara gornjoj kontrolnoj vrijednosti za opću populaciju Republike Hrvatske ukoliko se u 200 pregledanih metafaza utvrdi da je ukupan zbroj acentričnih fragmenata i dicentričnih kromosoma jednak 4.

3. Nalaz biomikroskopskog pregleda leće u skladu s dobi ispitanika.

4. Nalaz psihologijskog pregleda:

- a) opće intelektualne sposobnosti iznad donje granice prosjeka,
- b) emocionalna stabilnost iznad donje granice prosjeka,
- c) perceptivne i psihomotorne sposobnosti u granicama prosjeka.

Članak 16.

S izvorima ionizirajućih zračenja ne smiju raditi:

1. Žene tijekom trudnoće,
2. Žene tijekom dojenja, ako rade s otvorenim radioaktivnim izvorima,

3. Osobe koje boluju od bolesti za koje se prema suvremenim medicinskim spoznajama zna da predstavljaju zapreku za rad s izvorima ionizirajućih zračenja, a posebno:

a) bolesti krvotvornih organa: refrakтерна anemija, neutropenija, trombocitopenija (sama ili kombinirana),

b) malignih bolesti, čiju povećanu učestalost se povezuje s izloženosti ionizirajućim zračenjima, a za koje ne postoje klinički i drugi dokazi da je u potpunosti izliječena te za vrijeme terapijskog postupka,

c) bolesti ovisnosti (alkoholizam, tabletomanija, narkomanija), osim medicinski kontroliranih slučajeva, koji apstiniraju najmanje 6 mjeseci,

d) duševnih i živčanih bolesti: psihoze i granični slučajevi, posttraumatski stresni poremećaji, teži oblici neuroza, osim medicinski kontroliranih slučajeva u dobroj kliničkoj remisiji, ispod prosječne kognitivne sposobnosti, poremećaji osobnosti s izraženim asocijalnim ili antisocijalnim ponašanjem, akutne ili teže bolesti, ozljede i anomalije središnjeg ili perifernog živčanog sustava i drugi poremećaji svijesti.

Članak 17.

Ocjena zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja donosi se u roku od 10 dana od početka zdravstvenog pregleda, a najkasnije u roku od 30 dana ako je potrebna dodatna medicinska obrada.

Ocjenu zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja u redovitom pregledu donosi doktor medicine specijalista medicine rada na osnovi obavljenog pregleda te predočene medicinske dokumentacije iz prethodnog pregleda i redovitih pregleda.

Članak 18.

Ocjena zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja može biti:

1. Sposoban,
2. Privremeno nesposoban (uz navod najmanjeg trajanja nesposobnosti i obrazloženje),
3. Nesposoban (uz obrazloženje),
4. Ocjena nije dana (uz navod razloga).

Ocjena zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja upisuje se u svjedodžbu o zdravstvenoj sposobnosti.

O ocjeni zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja izvješćuje se:

1. pregledana osoba,
2. poslodavac koji je pregledanog uputio na pregled,
3. Hrvatski zavod za medicinu rada,
4. Državni zavod za zaštitu od zračenja.

Ukoliko je zdravstvena sposobnost za rad s izvorima ionizirajućih zračenja pregledane osobe ocijenjena s »Privremeno nesposoban« ili »Nesposoban«, ocjena zdravstvene sposobnosti mora se dostaviti i Sanitarnoj inspekciji Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi.

Članak 19.

Na ocjenu zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja iz članka 18. ovoga Pravilnika može se uložiti pisani prigovor Drugostupanjskom povjerenstvu pri Hrvatskom zavodu za medicinu rada (u daljnjem tekstu: Drugostupanjsko povjerenstvo) u roku od 15 dana od dana uručenja svjedodžbe o zdravstvenoj sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja.

Prigovor iz stavka 1. ovoga članka može podnijeti: pregledana osoba i pravna osoba koja je pregledanog uputila na pregled ili kod koje je pregledani zaposlen.

Prigovor razmatra i ponovnu ocjenu zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja donosi Drugostupanjsko povjerenstvo.

Članak 20.

Drugostupanjsko povjerenstvo čine doktori medicine specijalisti medicine rada Hrvatskog zavoda za medicinu rada, a sastoji se od predsjednika i dva člana, koje za svaki pojedinačni slučaj imenuje ravnatelj Hrvatskog zavoda za medicinu rada.

Iznimno, ravnatelj Hrvatskog zavoda za medicinu rada može imenovati jednog vanjskog člana drugostupanjskog povjerenstva koji ne mora biti doktor medicine specijalista medicine rada.

U radu Drugostupanjskog povjerenstva ne mogu sudjelovati doktori medicine specijalisti medicine rada koji su sudjelovali u zdravstvenom pregledu i ocjeni zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja u određenom slučaju.

Odluku o visini naknade za rad predsjednika i članova Drugostupanjskog povjerenstva donosi Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za medicinu rada.

Članak 21.

Drugostupanjsko povjerenstvo zasjeda u Hrvatskom zavodu za medicinu rada i dužno je započeti s radom u roku od 30 dana od primitka prigovora.

Ocjena zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja koju donese Drugostupanjsko povjerenstvo je konačna.

O ocjeni zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja Drugostupanjskog povjerenstva izvješćuje se:

- a) pregledana osoba,
- b) poslodavac koji je pregledanu osobu uputio na pregled,
- c) Hrvatski zavod za medicinu rada,
- d) Državni zavod za zaštitu od zračenja,
- e) Sanitarna inspekcija Ministarstva zdravstva i socijalne skrbi,
- f) specijalist medicine rada, na čiju ocjenu je upućen prigovor.

Članak 22.

Drugostupanjsko povjerenstvo može donijeti ocjenu zdravstvene sposobnosti za rad s izvorima ionizirajućih zračenja bez ponovnoga zdravstvenog pregleda, samo na osnovi medicinske dokumentacije i to u roku od 30 dana od dana primitka prigovora.

Članak 23.

Drugostupanjskom povjerenstvu mora biti dostupna medicinska dokumentacija o prethodnim zdravstvenim pregledima, dozimetrijski podaci, a po potrebi i medicinska dokumentacija od izabranog liječnika primarne zdravstvene zaštite osobe koja je pozvana na pregled.

Članak 24.

Medicinsku dokumentaciju na osnovi koje je donesena ocjena sukladno članku 18. ovog Pravilnika, zdravstvena ustanova koja u svom sastavu ima djelatnost medicine rada i privatna ordinacija medicine rada koja ima odobrenje za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja obvezna je trajno čuvati.

Ako je zdravstvenoj ustanovi koja u svom sastavu ima djelatnost medicine rada ili privatnoj ordinaciji medicine rada u skladu s člankom 2. ovog Pravilnika oduzeto ovlaštenje za obavljanje tih pregleda ili prestane s radom, ista je obvezna svu medicinsku dokumentaciju o obavljenim pregledima dostaviti zdravstvenoj ustanovi ili privatnoj ordinaciji medicine rada koja će preuzeti njihove poslove, odnosno Hrvatskom zavodu za medicinu rada na čuvanje.

Članak 25.

Zdravstvene ustanove koje u svom sastavu imaju djelatnost medicine rada i privatne ordinacije medicine rada koje imaju odobrenje za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja obvezne su jednom godišnje dostaviti podatke o obavljenim zdravstvenim pregledima osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja Hrvatskom zavodu za medicinu rada, na način na koji to određuje ravnatelj Hrvatskog zavoda za medicinu rada.

Članak 26.

Zdravstvene ustanove koje u svom sastavu imaju djelatnost medicine rada i privatne ordinacije medicine rada koje imaju odobrenje za obavljanje pregleda osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja, moraju svoj rad uskladiti s odredbama ovog Pravilnika u roku od šest mjeseci od dana njegova stupanja na snagu.

Članak 27.

Danom stupanja na snagu ovog Pravilnika prestaju važiti odredbe Pravilnika o zdravstvenim uvjetima za rad s izvorima ionizirajućih zračenja, te mjerilima, sadržaju, načinu i rokovima čuvanja podataka o zdravstvenim pregledima osoba koje rade s izvorima ionizirajućih zračenja (»Narodne novine«, br. 76/00.)

Članak 28.

Ovaj Pravilnik stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«.

Klasa: 542-01/04-0102/3

Urbroj: 542-01/1-04-08

Zagreb, 20. prosinca 2004.

Ravnatelj

dr. sc. Dragan Kubelka, v. r.